

Genurile „minore” vs. mainstream

CORNEL UNGUREANU

1. Am scris, cu vreo 25 de ani în urmă, atunci când a apărut **Paul Celan. Dimensiunea românească** de Petre Solomon, o recenzie elogioasă asupra cărții, cu insistență asupra admirabilului documentar consacrat anilor patruzeci ai literaturii române. Am recitat în zilele acelea cartea și cel puțin câteva pagini mi se par extraordinare. Petre Solomon îl vizitează în anii șazeci la Paris, cu puțină vreme înaintea sinuciderii marelui scriitor. Arăta altfel decât în anii în care îl cunoscuse la București. Acolo, în Bucureștii anilor săi tineri, viața literară pulsa, literatura făcea parte din întâmplările lor zilnice. Se transcriau, petreceau, puteau – în acești ani care urmau după război – să scrie despre ei și despre bucuriile, tristețile, fericirile și nefericirile lor. În Parisul noilor avangarde, Paul Celan nu se mai putea recunoaște – nu se putea regăsi. Ce s-a întâmplat cu literatura, ce s-a întâmplat cu poezia? Mai există o lume a poeziei, se întreabă Petre Solomon atunci când își regăsește, după aproape două decenii, prietenul. Ceva se încheiase, iar prietenul său Paul Celan refuza această lume, sugerează/scrie în extraordinara sa carte (zic azi: extraordinara sa carte) Petre Solomon. În literatura română se credea (se crede încă) în poezie, în viața literară, așa că scriitorul român trece în planul al doilea speciile literare care asigură divertismentul. Care asigură buna petrecere a timpului liber. Scriitorii sinucigași sunt departe, la Paris sau la Persepolis, încă n-a ajuns la noi mesajul lor. Vom ajunge și noi, în curând, la înțelegerea lumii în care trăim. Fiindcă lumea în care trăim (în care vor trăi copiii, nepoții noștri) nu va mai avea nevoie de romane monumentale, de poeziile lui... Și ale lui. Și ale lui. Nici de poeziile lui Argezi, Blaga, Bacovia, Barbu, decât dacă vor folosi versuri în reclamele de tiutiu, papanashi, rochițe. Sigur că și eu citesc cărți polițiste, s.f., fantasy. Unele sunt demne de reținut.

2. Sigur, există și texte horror de Caragiale, de Galaction sau V. Voiculescu, pagini horror la Eminescu, pe care oricine ar trebui să le citească. Lucrări exemplare ar fi **O făclie de Paști, Lângă apa Vodislavei** sau **Geniu pustiu**. Și, desigur, cărțile lui Ray Bradbury, începând cu **Fahrenheit 451**. Temperatura la care ard cărțile.

3. Sigur că e necesară. Cum Timișoara se pregătește să devină capitală culturală, bunul meu prieten Cornel Secu, care conduce de vreo cincizeci de ani cercul s.f. Helion din Timișoara, organizând conferințe naționale și internaționale, tipărint publicării s.f. demne de stimă, vrea să realizeze un centru internațional chiar la Timișoara. Are o energie excepțională și îl admir pentru dialogurile naționale și internaționale pe care le poartă. Are lângă el un cărturar de seamă, specialistul numărul 1 în materie de Slavici (dacă este să-i luăm în seamă și pe optzeciștii istorei literare), Lucian Szabo. Dacă vom fi capitală culturală, centrul realizat de Cornel Secu va ilustra, cum se cuvine, Timișoara mileniului al treilea.

4. Am scris câteva cărți sub titlul **Despre regi, saltimbanci și maimuțe**, în care preajmajele din preajma mea se adaugă cu altele, venite de Dincolo. Le-am zis Antijurnale. Cred că voi mai adăuga câteva.

ADRIAN G. ROMILA

1. Există această diferență, dar cred că nu numai la noi. Peste tot se fac asemenea diferențe. Problema e de teorie literară, dar și de public: publicul e, în general, educat să considere literatură doar speciile majore, autorii de literatură estetică, „grea”, „serioasă”, strict. La fel procedează și specialiștii și, la fel, au și ei opțiuni pentru literatura de divertisment, ca simpli cititori. Unui critic literar îi pot plăcea romanele polițiste ori SF, de exemplu, fără să le amestece, ca substanță epică și implicații hermeneutice, cu romanele beletristice de consum. E chestie de plăcere pură, de relaxare intelectuală. Deși melanjul între cele două a eludat, pe alocuri, granițele taxonomice. Să ne

gândim la un Umberto Eco, Arturo Pérez-Reverte sau Dan Brown, mai recent, dar putem găsi și mai vechi (Cinghiz Aitmatov, George Orwell, Aldous Huxley etc.). Epicul de divertisment nu e neapărat lipsit de complexitate, ci mai degrabă e previzibil, rețetard. Iar cititorilor serioși le displac rețetele. Aici, repet, plăcerea de lectură e chiar discreționară și deloc blamabilă.

2. Păi da, cred că unele cărți fac deja parte din cultura modernității, în pofida genurilor „ușoare”, unde sunt încadrate. Nu știu dacă sunt obligatorii, dar sunt captivante, ele spun povești și provoacă benefic imaginația, adică fac exact ce trebuie pentru o carte bună de literatură. Ele aparțin literaturii, cu condiția să fie scrise la un nivel estetic acceptabil. De pildă, **Treasure Island** a lui Robert Louis Stevenson, pentru genul cu piraiți – e acolo toată simbologia care a generat imaginarul din filmele contemporane; seria **Dune** a lui Frank Herbert, pentru SF, e o foarte interesantă saga ramificată a viitorului; seria **The Lord of the Rings** a lui Tolkien, pentru fantasy, una asezonată din belșug cu istorie medievală și mitologie nordică anglo-saxonă; policier-urile de tip Agatha Christie, cu simpaticul și inteligentul Poirot. Mai sunt. La noi, nu știu ce să zic... Radu Tudoran, cel din **Toate pânzele sus!**? Sau poate romanele Rodicăi Ojog-Brașoveanu? Ion Manolescu, Răzvan Rădulescu, Filip Florian, Ioana Pârvolescu sunt doar câțiva dintre cei care au folosit epicul în notă minoră, în poveștile lor (spun „minor” în accepția generalizată deja, nu ca judecată de valoare!). Au ieșit cărți extraordinare! Ceea ce înseamnă că diferențele între genuri trebuie rediscutate.

3. Dacă am avea autori de talia celor occidentali sau americani, da, ar trebui promovați. Nu știu dacă neapărat ca vectori ai afirmării, dar ar avea și ei rolul lor. Atât timp cât spun o poveste care prinde oriunde, nu văd de ce să nu ne reprezinte. Să fie promovați exact cum sunt și alții promovați la noi și cum e promovată literatura de mainstream: prin traducere și reclamă, prin invitații la târguri, festivaluri și lecturi publice.

4. Am scris un roman, un experiment epic autobiografic, de fapt, care include, în miezul său, o poveste a unei călătorii pe mare, prin insule paradisiace, vizând, desigur, și altceva, pe deasupra (**În drum spre Sud. Roman de aventură**, Brumar, 2012). Nu am nicio prejudecată, în acest sens, literatura trebuie să provoace cititorul, să-i suscite experiențe noi, pe orice cale. Orice poveste e, deci, binevenită! Nu știu dacă voi mai scrie, chestie de inspirație, de idee și de... priorități! Dar pregătesc o carte în care analizez imaginarul mării și al pirației occidentale, anglo-americane, în special, așa cum a trecut el din istoria secolelor XVII-XIX în literatură și film. Cu un capitol despre Marea Neagră și literatura română, desigur.

IRINA PETRAȘ

1. Cantitatea de literatură veritabilă – mare, majoră – nu ține de genul căruia îi aparține o carte sau alta. Fiecare carte își cucerește locul pe cont propriu. Clasificările stricte rămân, practic, o imposibilitate. Există, până la urmă, literatură de bună calitate și literatură de proastă calitate sau non-literatură. Nu exclud posibilitatea ca aceste așa-zise „specii minore” să fie considerate astfel, în bloc, și fiindcă li se invidiază larga popularitate... Cu o istorie, oricât de zgârcit contabilizată, de un veac și jumătate (**Crimele din rue Morgue** a lui Poe – 1841 – este socotită de obicei începutul, deși există și „preistoria” genului: Piu Sung-ling scria în 1679 prima povestire polițistă, după toate canoanele), cu maeștri de necontestat precum Agatha Christie („cel mai citit autor al Occidentului” potrivit unor statistici), Georges Simenon (considerat de André Gide un geniu), Arthur Conan Doyle, campion al deducției logice, San Antonio cu verva sa lingvistică de argou inteligent exploatat sau, mai nou, P.D. James ori seria de nordici de curând tradusă la noi, romanul polițist este echivalentul modern al misterelor medievale, condimentând monotonia existenței diurne. El continuă basmele copilăriei, dând cel mai adesea câștig de cauză Binelui. Dar, mai presus de toate acestea, *aventura* aduce în prim-plan *cotidianul* (încercăm altădată o apropiere, din acest unghi, de proza scurtă optzecistă). Chesterton observa (**În apărarea romanelor polițiste**) că „*primul avantaj esențial al romanului polițist constă în faptul că e cea mai*

veche și unica formă de literatură populară în care se vedește un anume simț pentru poezia vieții moderne”. Ba, mai mult, „*înconjurat de sporovăiala pedantă și prețioasă, refuză să considere prezentul prozaic și obișnuitul banal*”. Făcând din lectură o „*vânătoare palpitantă*” (vezi Karel Čapek, **Holmesiana**), romanul polițist invită la descoperirea bogatelor semnificații ale celor mai incolori și inofensive aparențe. Desigur, am în vedere cărțile de excepție ale genului, în care o umanitate complexă este altoită cu umor și ingeniozitate pe structura *policier*. Citesc cărți polițiste. Destul de des. Autorii preferați (clasicii deja înșirați mai sus) îi citesc în original, excelent prilej de a exersa destins limbă. Am citit zeci de Agatha Christie și P.D. James în engleză, Simenon în franceză. Cunosc și cărțile românilor, de la Brebanu (**Amândoi**) și Breban (cu pseudo-polițistul **Animale bolnave**), la Petre Sălcudeanu, Rodica Ojog-Brașoveanu (invocând apetența pentru senzațional a omului, în genere, și a celui contemporan, în speță, scriitoarea apăra formula preferată prin intermediul unui personaj: „*E boala secolului, domnilor, alături de cancer și infarct! Pe vremea mea, citeau policier-urii doar puștii cu bube pe față. Acum îl consumă toți cu frenezie, de la zâna care-ți cântărește parizerul la complex până la academicienii, chiar dacă aștia din urmă se jenează s-o mărturisescă deschis*”), Haralamb Zincă, Dinu Băcăuanu (cu ticălosul său cumsecade, la curent cu opinia lui Karel Čapek cum că romanul polițist se străduiește să găsească „*anumite lucruri bune și în unele reputații extrem de rele*”), Stelian Țurlea etc.

2. Un adevărat cititor de literatură nu ocolește vârfurile niciunui gen literar. Pe lista de lecturi obligatorii aș introduce măcar câteva titluri din Poe, Conan Doyle, Christie, Simenon etc. Citesc mai puțin SF, dar și aici sunt autori de neocolit precum Alexei Tolstoi, Ray Bradbury, Stanislas Lem, Karel Čapek, Isaac Asimov. La noi, dacă mă gândesc doar la studiile impresionante semnate de clujenii Cornel Robu și Mircea Oprea, mi-e clar că e o zonă extrem de activă, chiar efervescentă, și uimitor de bine organizată. Un exemplu de carte de citit: **Cuadratura cercului. Fals tratat de urbogonie**, a lui Gheorghe Săsărman, tradusă în franceză, spaniolă (de Mariano Martín Rodríguez) și în engleză (de celebra Ursula K. Le Guin, căreia scrisul lui Săsărman i se pare „*fantastic, intelectual, ironic, experimental*”).

3. Exemplul deja pomeniților nordici care au invadat lumea cu cărțile lor de bună calitate și au nenumărați fani și la noi (vezi traducerile, foarte bune, apărute la Editura Trei) e o dovadă că metoda nu e rea deloc. Dar...

4. Nu, n-am scris. Doar am citit și, câteodată, am scris despre cele citite.

ADRIAN VOICU

1. Singurii care hotărăsc ponderea anumitor genuri pe piață sunt cititorii. Bineînțeles, nu trebuie lăsată la o parte promovarea intensivă și inteligentă, dar cred că genurile fantasy, policier ori SF sunt dezavantajate la noi și datorită educației cititorilor și, implicit, a ceea ce li se oferă de mici. Dacă la școală și acasă ar servi SF pe pâine, peste ani, din 100 de adolescenți măcar jumătate vor citi cărți de gen. Sunt convins că, atâta timp cât edituri cu ștaif, precum Humanitas, Polirom, ALL, RAO, ca să nu mai zic de Paladin ori Nemira, vor continua să publice speciile literare numite pe nedrept „minore”, acestea au mari șanse de a crește în popularitate. În plus, există o sumedenie de bloguri și de reviste online specializate pe câte un gen aparte, amintind aici de activul Mircea Pricăjan și a sa *Revistă de suspans*, care a adunat recent într-un prim volum – **Best of Mystery & Horror** – cele mai bune nuvele publicate în revistă. Nu în ultimul rând, în august a avut loc la Râșnov cea de-a IV-a ediție a International Mystery and Thriller Festival, festival desfășurat pe parcursul unei săptămâni și dedicat în exclusivitate publicațiilor de gen. Nu am nevoie să citesc fantasy, thriller ori horror, pentru că ies zilnic din casă și trăiesc realitatea cotidiană, he-he! Lăsând gluma la o parte, dar ținând cont de sâmburele de adevăr aferent, cred că încet, dar sigur, lucrurile încep să se miște și la noi înspre bine pentru aceste specii literare și, chit că nu vor atinge notorietatea pe care o au în literaturile străine, sper să ajungă măcar la popularitatea pe

Genurile „minore” vs. mainstream

care o aveau acum trei-patru decenii, pe vremea când devoram cărțile lui Haralamb Zincă, Vladimir Colin sau Chiril Tricolici.

2. O să fac referire doar la literatura română, pentru că romanele Agathe Christie, ale lui Arthur Conan Doyle, Stephen King, Frank Herbert, Isaac Asimov, A.E. van Vogt, Arthur C. Clarke ori Jules Verne au devenit universale de ceva vreme. Sunt multe cărți și mulți autori români care ar merita mai multă vizibilitate și popularitate, pentru că, zic eu, literatura română e plină-ochi de capodopere. Cititorul român ar trebui să înceapă cu rădăcinile, anume cu poveștile, și cred că ar fi tare bine dacă fiecare casă ar avea o bibliotecă oricât de mică din care să nu lipsească **Basmele românilor** ale lui Ispirescu. Pe linia capodoperelor aș merge apoi cu nevelle fantastice ale lui Mircea Eliade, cele ale lui Oscar Lemnar sau Nicolae Gane, cu **Legendele Olimpului** ale lui Alexandru Mitru, cu scrierile SF ale lui Vladimir Colin, Ștefan Doboș, Victor Kernbach ori Ovid S. Crohmălniceanu, apoi cu romanele polițiste semnate de Chiril Tricolici, Rodica Ojog-Brașoveanu, Haralamb Zincă ori Horia Tecuceanu, permițându-mi să includ aici, de ce nu, și **Baltagul** lui Sadoveanu.

3. Cred că orice specie literară e benefică pentru afirmarea literaturii române în lume prin promovări susținute în mass-media, prin participarea la cât mai multe manifestări internaționale, prin traducerea autorilor români și promovarea lor la târgurile de gen.

4. În unele scrieri de-ale mele se pot întrevedea destul de bine elemente fantasy îmbinate cu mystery și thriller. Cred că fac asta din instinct și pentru că îmi place să-mi țin personajele ocupate. Încă nu m-am gândit serios la un roman polițist, dar teribil m-ar tenta, deopotrivă cu unul SF ori fantastic. Dar asta numai muza o știe, iar istoria ne-o va arăta.

ADRIAN BUZDUGAN

1. Da, lucru blamabil, se face această diferență. Fără romanele senzaționale franțuzești, fără romanele polițiste – acestea alese pe sprânceană, ce-i drept –, romanele de aventuri sau literatura SF, experiența mea literară ar fi fost mult mai săracă, mai searbădă. Îi deplâng pe cei care au citit sau citesc doar ce „trebuie” citit, pe cei care se chinuie doar cu vârfurile lunecoase, cu așa-zișii „înnoitori” ai discursului literar – unii, fie vorba între noi, extrem de plicticoși –, fără să-și ofere și formidabila ocazie de a citi și ce vrea publicul larg, de-a citi ce-l formează (sau deformează), și nu ce-l duce spre un snobism nedeclarat.

De exemplu, imaginea insulei n-ar fi fost o imagine literară potentă, pentru mine, cel puțin, dacă m-aș fi oprit doar la clasică istorie a lui Robinson Crusoe, la canonicile călătorii ale lui Gulliver sau la ciudatele jocuri ale lui Conquis din **Magicianul** lui Fowles. Trebuia să-l întâlnesc pe enigmaticul căpitan Nemo, trebuia ca visarea să o mute din loc (**Insula cu elice**, Jules Verne), trebuia ca averile fabuloase de pe Monte-Cristo să-mi înflăcăreze închipuirea, vivisecții ciudate să mă oripileze (**Insula doctorului Moreau**, H.G. Wells), mistere de nedezlegat să mă incite (**Zece negri mititei**, Agatha Christie), roboți autoreplicanți s-o stăpânească (**Crabișii mișună pe insulă**, A. Dneprov), toate acestea și multe altele ca să văd întreaga forță a acestui element. Dacă lista de călătorii, explorări consultate n-ar fi cuprins și colonizarea planetei Marte (Kim Stanley Robinson) sau a cine știe căror alte planete îndepărtate, aș fi fost (și) mai miop. Dacă distopiilor emblematică din secolul trecut nu le-aș fi adăugat lumile descentrate ale lui Philip K. Dick, aversivmentele lui H.G. Wells, Pierre Boule, Mordecai Roshwald etc., istoriile alternative ale lui Norman Spinrad, utopiile negative sci-fi ale lui Kazuo Ishiguro sau Margaret Atwood, fantastic de realele întrebări ale lui Saramago vizând condiția umană sau altele asemenea, cel mai probabil, n-aș fi îndrăznit să desțelenesc noi zone, ci m-aș fi mulțumit doar să culeg.

2. Oh, după părerea mea, ar fi sute de titluri recomandabile. De la aventurile atâtor detectivi celebri până la cărțile lui Frederick Forsyth. De la **Picnicul...** fraților Strugațki, **Sfârșitul copilăriei** sau **Rendez-vous cu Rama** ale lui Arthur C. Clarke, **Sfârșitul eternității**, Isaac Asimov, până la absurdul **Ghid al autopostului galactic**, Douglas Adams, sau satire-

le lui Robert Sheckley (recomand oricui să încerce **Skulking Permit** sau **Mindswap**).

Sau, cine știe, oi fi eu mai ciudat și greșesc; pentru mine, **Flori pentru Algernon** de Daniel Keyes intră în aceeași zonă de receptare ca și **Zbor deasupra unui cuib de cuc**, Ken Kesey, **Apărarea Lujin**, Nabokov...

3. Aici îmi voi permite doar să remarc existența în editurile mari a unor coordonatori de colecții sau redactori-șefi obtuzi, opaci, care nu văd – sau, din comoditate, nu vor să vadă – ce se petrece la nivel global, care n-au idee cum să împace cultura pop și arta, care nu vor să vadă din ce „nișe” vin romanele de succes, ecranizate. Va mai dura ceva vreme până când directorii de editură vor realiza din ce cauză nu le sunt produsele premiate sau vandabile.

4. Cu volumul de povestiri **Capela excomunicațiilor** și romanul **Citadela de fier** (la care ar fi trebuit să se mai adauge și **Bastioanele amărăciunii**) am încercat, la modul rezonabil, zic eu, să-mi aduc contribuția la consolidarea punții SF-mainstream. Sunt asumate scrieri de graniță, ridicate și cu plămada absurdului, a filozofiei... de altfel, să trag spre „literatura mare” speciile „minore”, așa cum mă pricep eu, pe șinele absurdului, îmi pare o provocare de nerefuzat.

Voi arunca un buzdugan dinspre polițier spre mainstream. Sau invers? Oricum ar fi, cert este că în toamna asta buzduganul va zbura din nou peste granițe. E vorba de o recuperare, de un roman absurd neoavangardist, o parodie care sper că va dovedi că în literatură încă mai e loc de personaje însemnate. Va apărea în scenă (cel ce va deveni, sper) vestitul **Comisar Corcodușă**.

BOGDAN HRIB

1. Ar fi imposibil să răspund că este bine așa. Sau poate că, dacă ar fi vorba doar despre o diferență în plan orizontal – o simplă clasificare pe genuri –, ar fi minunat; eu cred că se simte și o diferență în plan vertical – unele sunt mai importante decât celelalte, genurile serioase sunt superioare... Cred că este păcat pentru toată lumea – cititori, critici, autori – și astfel lupta noastră, a celor din *divertisment*, din *literatura comercială* se duce pe două fronturi: unul intern – pentru a fi luată în serios, altul extern, pentru traduceri... Așadar, nu este firesc, este specific spațiului nostru. Să nu uităm că în perioada interbelică, atunci când în Marea Britanie sau Statele Unite genul *Mystery & Thriller* era deja în plină glorie, la noi câteva încercări timide erau aspru criticate sau ignorate. Dar alte țări mici au și ele asemenea probleme... Abia ce s-a terminat International Mystery & Thriller Festival la Râșnov, și colegii din Olanda și Bulgaria se plâneau și ei de marginalizare... Ufff, așa e lumea... Da, am autori preferați – englezi, americani, francezi, norvegieni sau islandezi, pe care îi citesc în traducere sau, atunci când pot să-mi rup mai mult timp, în engleză. Cât de des, foarte des, extrem de des. 90% din timp. De fapt, cam asta îmi este datoria ca editor. Și ca cititor pasionat. Un motiv de bucurie este apariția volumului **Euro Noir**, semnat de Barry Forshaw, în care România este și ea pe harta europeană a traducerilor în limba engleză, e drept doar cu trei romane. Dar este un început.

Da, există cărți care ar trebui să fie citite, la fel cum sunt citite volumele lui Jules Verne sau Dumas (deși acum mă întreb dacă și acești autori mai sunt la modă). Poe, Chandler, Agatha Christie, Simenon, Hammett, Doyle sunt autori uriași. Autorii de astăzi sunt Larsson, Patterson, Pelecanos, Rankin, Nesbo, Sigurdardottir, Child... Și lista ar fi lungă, doar pentru a-i enumera pe cei care au vândut peste un milion de exemplare.

Nu știu cum să definesc o capodoperă. **Numele trandafirului** al lui Umberto Eco sau **Somnul de veci** al lui Raymond Chandler sunt capodopere pentru câteva milioane de cititori din lumea întreagă. Și pentru mine. Povestirea **Crimele din Rue Morgue** a lui Poe este o bijuterie. Integrala **Sherlock Holmes** este un regal. Ar mai fi multe de adăugat. Și tot nu știu care este definiția capodoperei. Poate doar dacă un autor de romane *Mystery & Thriller* ar fi laureat al Nobelului...

2. Românii cu operă consistentă nu sunt foarte mulți: Rodica Ojog-Brașoveanu și George Arion, Lucia Verona și Stelian Țurlea, Bogdan Ficeac, Bogdan Teodorescu, Monica

Ramirez, urmași de mai tinerii Adina Speteanu, Anamaria Ionescu, Eugen Lenghel. Doar exemple. Desigur, mă refer la cei care scriu *Mystery & Thriller*. În zona SF există alte nume importante: Dan Doboș, Dănuț Ungureanu, Liviu Radu și alții...

3. Poate sunt puțin exagerat, dar aceste specii au priză la public oriunde în lume. Se pot verifica topurile de bestseller-uri de pe toate *amazon*ele sau din rețelele de librării. Așadar, promovarea unor volume de divertisment – SF, *Crime, Romance*, cărți pentru copii – prin traducerea lor în limbi care au piețe uriașe ar fi o soluție sigură și rapidă pentru promovarea literaturii române. Există peste tot premii pentru traduceri de romane polițiste sau SF; există zeci și zeci de festivaluri și târguri de carte locale sau naționale unde autorii români și cărțile lor ar putea fi promovate fără investiții uriașe; există, de asemenea, serii/colecții *Crime* sau SF la majoritatea editurilor importante din lume, chiar dacă sunt mai mari sau mai mici... Mie mi se pare că ar fi foarte simplu și rapid. Dacă există dorință și voință... La Râșnov, abia s-a încheiat (la final de august) a patra ediție a International Mystery & Thriller Festival, susținut de Institutul Cultural Român. Au participat 10 invitați străini din 7 țări; nu orice invitați, ci reprezentanții zonali ai International Association of Crime Writers (AIEP-IACW), singura asociație internațională de gen, la care și România este afiliată. Scriitorii români au fost acolo, la fel și fanii-cititori. În noiembrie la Iceland Noir, în Reikjavik, vom avea un reprezentant român. Nu e mult, dar e un început...

4. Am scris și voi mai scrie. Seria *Mystery & Thriller* care îl are ca personaj central pe Stelian Munteanu este abia la romanul cu numărul cinci – **Ucideți generalul** (roman tradus în 2011 în Marea Britanie la ProFusion Crime); cel de-al șaselea – **Patimile doamnei ministru** – este în lucru. Din nefericire, obligațiile zilnice m-au împiedicat să mă țin de calendarul autoimpus. Cu puțin mai multă muncă, sper ca în primăvara viitoare să apară. Nu mi-am planificat ca volumele să aparțină unui anumit gen sau să apară într-o anumită proporție. Pentru mine toate sunt la fel de serioase și îmi sunt la fel de dragi. Romanul **Ultima fotografie**, apărut în 2012 la Cartea Românească, nu este o carte polițistă, dar poate fi considerată o poveste de dragoste. În computer, acolo unde se află un folder cu proiecte, mai există și alte schițe ne-polițiste, dar nu pot face nici o predicție...

SÂNZIANA POPESCU

1. Cred că în România există o adevărată prăpastie între așa-numitele specii literare minore și mainstream, ceea ce nu prea ne e dat să vedem pe alte meleaguri mai senine, mai relaxate și mai prospere. Și e nefiresc să fie așa, dar mai ales neproductiv. Sunt incredințată că, dacă editorii noștri nu s-ar mai încrâncena să ignore asemenea cărți, în speranța că la un moment dat se vor volatiliza, ar avea numai de câștigat. Atât ei, cât și piața de carte de la noi, care plutește într-o dulce derivă.

2. De ce să nu le numim capodopere, dacă ele chiar sunt capodopere? Întâmplarea face să fi recitat de curând **Soarele gol** de Isaac Asimov și **Omul ilustrat** a lui Ray Bradbury, cărți care au fost aplaudate în întreaga lume, care s-au bucurat de recenzii fantastice și care au trecut proba timpului. Cred că n-ar trebui să ne temem să le numim capodopere numai pentru că vorbim de cărți SF, pentru că asta sunt: capodopere.

3. Cred că e necesară susținerea și promovarea literaturii române în general, ca vector al afirmării României în lume. De asemenea, n-ar strica dacă ar fi ajutați puțin și scriitorii români în viață. Mai ales că nici nu (mai) sunt atât de numeroși, mulți dintre ei au abandonat cursa și s-au orientat spre alte zone mai lucrative, din rațiuni lesne de înțeles. Cum anume ar trebui ajutați cei care încă mai scriu în România? Ei bine, cu burse literare, cu rezidențe, cu finanțarea traducerii cărților lor și promovarea acestora în străinătate. Nimic special, numai lucruri simple, firești, de care au parte scriitorii altor limbi „mici”.

4. Da, am scris și voi mai scrie asemenea texte. Momentan lucrez la cel de-al patrulea volum al seriei **Andilandi** – o serie fantasy inspirată din mitologia românească.

continuare în paginile 14-15